

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania P.K. reprezentowanego przez przedstawiciela ustawowego matkę J.K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o wstrzymanie wypłaty renty rodzinnej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 16 czerwca 2020 r.,

skargi kasacyjnej ubezpieczonego od postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 28 stycznia 2019 r., sygn. akt III AUz [...],

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

II. zasądza od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego;

III. przyznaje adwokatowi J.B. od Skarbu Państwa - Sąd Apelacyjny w [...] tytułem wynagrodzenia za reprezentowanie ubezpieczonego w postępowaniu kasacyjnym z urzędu 240 zł (dwieście czterdzieści) podwyższone o stawkę podatku od towarów i usług.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 stycznia 2019 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił zażalenie ubezpieczonego P.K. na postanowienie Sądu Okręgowego w B. z dnia 25 października 2018 r., którym to odrzucono odwołanie P.K. z od decyzji Zakładu

Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na mocy art. 477⁹ § 1 i 3 k.p.c. Zdaniem Sądu Apelacyjnego odwołanie P.K. należało odrzucić, albowiem nie sposób uznać siedmioletniego okresu od wydania decyzji w 2011 r. do złożenia odwołania w 2018 r., za nie nadmierne opóźnienie, a także, że opóźnienie nie nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego. Ponadto, aby Sąd mógł rozpoznać odwołanie, muszą być spełnione obie te przesłanki łącznie, zatem nawet przy ewentualnym uznaniu, że odwołania nie wniesiono z przyczyn niezależnych od odwołującego, sam fakt siedmioletniego opóźnienia jest nadmierny.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia: art. 477⁹ § 3 k.p.c. polegającym na przyjęciu, że przekroczenie terminu na złożenie odwołania od decyzji i zakwalifikowanie go jako nadmierne opóźnienie uzasadnia jego odrzucenie bez względu na szczególne okoliczności sprawy, nawet przy ewentualnym uznaniu, że odwołania nie wniesiono z przyczyn niezależnych od odwołującego.

W ocenie ubezpieczonego skarga kasacyjna uzasadniona jest faktem istniejących w orzecznictwie sądów rozbieżności wynikających z niejednolitej wykładni przepisu art. 477⁹ § 3 k.p.c. Wątpliwości nie budzi okoliczność, iż przepis ten wymaga kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek, celem przyjęcia przez sąd odwołania wniesionego po terminie. Jednakże ani sam przepis, ani dotychczasowe orzecznictwo nie rozstrzyga, czy z uwagi na wyjątkowe, szczególne i uzasadnione w kontekście zasad współżycia społecznego okoliczności sprawy, opóźnienie może zostać uznane za nie nadmierne, jeżeli jego wymiar liczony jest w latach, w sytuacji gdy druga przesłanka została spełniona i strona wykazała, że opóźnienie nastąpiło z przyczyn od strony niezależnych, właśnie ze względu na te szczególne okoliczności sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje

potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151). Zauważyć należy, że o rzeczywistych rozbieżnościach w judykaturze można mówić tylko wówczas, gdy brak zgodności rozstrzygnięć dotyczy takich samych lub bardzo zbliżonych stanów faktycznych, co skarżący powinien wykazać (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 577/17, LEX nr 2497710). Powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2018 r., III UK 123/17, LEX nr 2496319). Ponieważ skarżący przywołując tę podstawę przyjęcia skargi nie wskazał w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozostających ze sobą w sprzeczności rozstrzygnięć, wymyka się ona możliwej ocenie Sądu.

Ponadto treść art. 477⁹ § 3 k.p.c. jest jasna. Jednoznacznie wymaga on bowiem kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek, po pierwsze - przekroczenie terminu we wniesieniu odwołania nie może być nadmierne, a więc niewątpliwie oparte na „kryterium czasowym” oraz po drugie - musi nastąpić z przyczyn niezależnych od odwołującego. Do kwestii nadmierności opóźnienia niejednokrotnie odnosił się Sąd Najwyższy, przyjmując, że występuje ono, gdy wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego nastąpiło po upływie osiemnastu miesięcy od doręczenia jej odpisu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 września

1999 r., II UKN 490/99, OSNAPiUS 2001 nr 2, poz. 57), albo po upływie trzynastu miesięcy od dnia wydania decyzji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 1998 r., II UKN 561/98, OSNAPiUS 2000 nr 5, poz. 199), albo po upływie sześciu miesięcy od dnia doręczenia decyzji organu rentowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r., II UKN 61/97, OSNAPiUS 1998 nr 3, poz. 104). Taka ocena została zaaprobowana, między innymi, w wyrokach z dnia 8 czerwca 2004 r., III UK 45/04 (LEX nr 585844) oraz z dnia 14 marca 2014 r., II UK 340/13 (LEX nr 1446448). W rozpoznawanej sprawie ubezpieczony odwołanie od decyzji wstrzymującej mu wypłatę renty rodzinnej wniósł po 7 latach od wydania decyzji. W skardze wskazano, że mając na uwadze sytuację życiową ubezpieczonego i jego matki, brak jest podstaw by przyjąć, że przekroczenie terminu nastąpiło z przyczyn od nich zależnych, bądź, że dopuścili się oni rażącego niedbalstwa lub niefrasobliwości w tym zakresie (s. 5 skargi). Należy jednakże zauważyć, że matka ubezpieczonego o tym, że przysługuje jej odwołanie od decyzji organu rentowego dowiedziała się w 2016 r. od kuratora sądowego wyznaczonego dla jej syna (s. 4 skargi). Odwołanie zostało złożone natomiast dopiero w dniu 20 września 2018 r., czyli dwa lata później.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. O kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu rozstrzygnięto na podstawie § 15 ust. 2 w związku z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 18).